ЗОРЯ ГАЛИЦКА.

ЛЬВÔВЪ. СУБОТА Ч. 74. Дня 3/15 Вресня 1849.

Выходитъ що Середы и Суботы. Цѣна для одбирающихъ въ Редакціи: четвертьрочна 1 рень. 15 кр. ср.; пôврочна 2 рень. 30 кр. ср.; черезъ почты: четвертьрочна 1 рень. 35 кр. ср.; пôврочна 3 рень. 10 кр. срб.

Уломокъ зъ листу зъ надъ Днѣстра дня 30 Серпня (12 Верес.) писаного.

Честный Выдавателю!... Хоть то Вашою было довжностію, дякȣю Вамъ однако, щосьте насъ взѧли въ оборонȣ противъ розговорови въ 10 и 11 Ч. „Вѣстника;“ бо признатисѧ Вамъ мȣшȣ, щосьмо тымъ розговоромъ были доткненй до живого; зъ самои нашои стороны лагодило сѧ кôлькохъ, абы ôдповѣсти; тымъ лѣпше, щосьте насъ выперединли. Читалисьмо оуже и ôдповѣдь въ 24. Ч. „Вѣстника“ на тȣю оборонȣ, и тѣшитъ насъ, що „Вѣстникъ“ цѣлȣю тȣю справȣ тымъ закôнчивъ, що ю пôдъ безсторонню розвагȣ подавъ читательства. Мы понимаемо становище „Вѣстника“, що той, ѩко письмо черезъ Высокое Правительство оутримȣване, оумыслы лише лагодити и оуспокоювати повиненъ а спріяючи кождôй народности, надъ всѣма стоѧти, всѣмъ де що поблȣдѧтъ выткнȣти, дорогȣ правȣ вказати, а тымъ способомъ всѣхъ до одной цѣли, до ѩкои Правительство змѣрѧе, керовати повиненъ; томȣ „Вѣстникъ“ и тымъ, которыхъ въ тôмъ розговорѣ бравъ пôдъ свою опѣкȣ, бôльше правды бȣвъ довжный сказати, и тое не оуневинньовати, що оуневинити не даетсѧ; мы оумѣемъ також розôзнати часть оурѧдовȣ его ôдъ части неоурѧдовои — и же не все тое, що „Вѣстникъ“ въ своихъ розговорахъ правитъ, есть конечне и завше мнѣніемъ Высокого Правительства, але лише мнѣніемъ Редакціи; але тое тȣтъ додати мȣшȣ, що мнѣніе „Вѣстника“ також не завше и не конечне есть оуже мнѣніемъ нашимъ, и що мы не можемо пôймити, кого теперь „Вѣстникъ“ пôдъ тымъ словомъ „мы“ хоче розȣмѣти. Єсли не насъ, то оуже не лишитсѧ никто бôльше, ѩкъ самъ „Вѣстникъ,“ а тогдыбы „мы“ значило тое само, що „Мы Вѣстникъ“; а Богъ знае, ѩкбысѧ де нещо давнѣйшого пригадало, чи „Вѣстникъ“ не знавбы, кто до того „мы“ також дȣже богато мôгбы мати права......

Не сȣдѣтъ на конецъ, що насъ „Вѣстникъ“ черезъ тое, же насъ трошка дôткнȣвъ, ажъ такъ розсердивъ, щобысьмо го не хотѣли читати; бо то мы не такіи люде, ѩкъ декотрй иншіи, що то, ѩкъ собѣ часомъ щось до ѩкого письма оувидѧтъ, ѩнѣ го въ рȣки не хотѧтъ взѧти; мы ажъ занадто чȣемо, що намъ ѩко въ державѣ конституційнôй жіющимъ богато потреба вѣдомостьй зъ законодательства, политики, зъ національнои

економіи; томȣ лишъ сѧ намъ где ꙗкое письмо навине, не перепȣстимо го, абымемо тыхъ вѣдомостей въ немъ не гладали. Але не мыслѣте также, же все, що лише прочитаемо, заразъ за правдȣ приймаемо, и що насъ, хотай мы тȣтъ на селахъ до дȣже оученыхъ не числимосѧ, чимъ бȣдь можна-бы звȣти.....

Томȣ намъ дȣже дивно, ꙗкъ теперь дефініціи робатсѧ. Ꙗкъ ꙗ передъ лѣти ходивъ ще на стȣдіѧ на філософію, то оучила насъ лоика, що, абы ꙗкое понѧтіе окреслити, треба выразити genus proximum et differentiam ultimam. Не хочемо мы тȣтъ на селахъ, абысте намъ робили дефініціи школніи и дȣже короткіи; чимъ бôльше намъ виложите и лѣпше обꙗсните, тымъ бôльше Вамъ бȣдемо вдѧчными; але на кождый выпадокъ Васъ просимо абысте намъ понѧтіѧ такъ не обꙗснювали, щобы сѧ меже словами рѣчъ моглѧ загȣбити и абы Вамъ сѧ такъ не стало, ꙗкъ то недавно одномȣ повременномȣ письмови; котромȣ? не можȣ си пригадати. Бȣла тамъ розправа о свободѣ.

Ꙗкъ довго свобода бȣла поровнȣвана съ „гожою, розцвилою, совершенною дѣвицею“ тобымъ ничого не казавъ; навѣть и тое, бымъ переминȣвъ, що таѧ панна любитъ сѧ часомъ ставати „невѣрною.“ Але не можȣ слѣдȣющои дословнои дефініціи свободы не приточити, ꙗкȣю тамъ вычитавемъ: „Но не въ ꙗскравôй барвѣ червонои згари, „и не въ солодкôмъ мощȣ молодого ꙗблечника есть ей естество; але въ осьмоглавнôй (?) сгодѣ солнечнои красы и въ „вытравнôмъ, чистôмъ, здоровôмъ плынѣ „винограднои вѣтвы, що веселитъ оумъ и „розгрѣвае серце чоловѣка.“ — То ще менше ꙗкъ „веселаѧ беседливôсть;“ томȣ въ дȣсѣ той дефініціи лише тȣю оувагȣ зробити мȣшȣ, що тое письмо не потребȣвало додавати, же естество свободы не есть въ ꙗблечникȣ; бо коли намъ каже свободȣ ꙗко дѣвицю оуважати, то и мы тȣтъ на селѣ маемъ тôлько хоть невченого, але домового розумȣ, абымемо той дѣвицѣ въ ꙗблечникȣ не шȣкали. Но тȣтъ здаесѧ о Вашȣ „Зорю“ ходити, и таѧ дефініціѧ готова ей бôльше, ꙗкъ все що сѧ на ню завзѧло, пошкодити. Таже то „Зорѧ“ всѣма способами оувзала сѧ нашъ народъ ôдъ пиѧнства ôдводити, и не разъ оуже радила, абы мѣсто горѣвки пити ꙗблечникъ. Чижъ не бȣдемо мы, питаюсѧ, „Зорю“ ꙗко противничкȣ свободы мȣсѣли оуважати, коли до такого напиткȣ намавлѧе, котрый, ꙗкъ тое письмо оусȣдило, свободѣ есть противный? Але правда, Вы на все знайдете выбѣги; бо коли народъ нашъ ôдъ всего перестерѣгаете, щобы мȣ могло шкодити, коли го намавлѧете до лѣпшого господарства: то бȣде также того слѣдствомъ, що прійде съ часомъ до такого гараздȣ, же также бȣде си мавъ за що и вина кȣпити — а тогдыбы Вамъ сѧ оуже ничого злого не могло стати.

Бȣвайте здоровî; Вашъ дрȣгъ. И. С.

Село Липовицѣ, або якъ то легко можъ въ нещастье впасти.

(Конецъ.)

Неперестававъ священникъ наȣчати; наконецъ ꙗкъ оувидѣвъ, же таки ничо непомагае, запросивъ си кôлька чȣжихъ священниковъ а навѣтъ и дзьекана, бы ôтправити великȣ слȣжбȣ божȣ, на котрȣ громадȣ запросили. Але щожъ и половина тамъ не сôйшласѧ. По слȣжбѣ божôй всѣ священники а навѣть и самъ дзьеканъ стали наȣчати и казали: „Люде добри! одинъ тôлько ратȣнокъ ще длѧ васъ есть, бы вашѣ дȣши не пропали, т. е. той, оучинѣтъ Господеви шлюбъ такій, же покините корчмȣ тай горѣвкȣ.“

Ꙗкъ то громада поȣчала, же маютъ напротивъ горѣвки шлюбовати, сякій такій взавъ за шапкȣ, тай въ ноги зъ церкви, всѣ сѧ повиносили, самыхъ тôлько священниковъ полишали. Зъ того ихъ властный дȣховный такъ сѧ дȣже зажȣривъ, же въ сла-

вôсть запавъ и не задовго оумеръ. И такъ оустꙋпивсѧ единъ, который ще громадѣ стоѧвъ назавадѣ. — Бôльше въ тôмъ селѣ свѧщенника оуже не бꙋло.

Доперо то безъ соромꙋ стали люде напиватисѧ, и зъ людей такихъ честныхъ поробилисѧ пïѧницѣ, а зъ села такъ заможного гнѣздо самыхъ жебракôвъ. Лꙋць Перовичъ тримавсѧ доси, ажъ разъ бꙋла прикра хвилѧ, ꙗкïесь черцѣ старïи тꙋда ѣхали, и ꙗкъ тꙋю пꙋщꙋ оузрѣли, немоглисѧ надивꙋвати, ани на дивꙋвати, що сѧ томꙋ селꙋ стало. Зачалисѧ выпытꙋвати и оузнали, ꙗкъ то люде жалꙋвали, же свѧщенника непослꙋхали, жалꙋвали они того, но прецѣнъ каѧтисѧ не хотѣли. Пôзнали также и черцѣ, же Лꙋць Перовичъ початокъ всемꙋ зломꙋ наробивъ, взѧли и его ꙗко причинꙋ того крѣпкими словы свѧтыми заклѧли. Въ тꙋю хвилю Лꙋць тамъ де стоѧвъ, мазею сѧ розôльѧвъ такъ смердѧчею, же на три милѣ въ ширшъ и вздовжъ ажъ до мѣста далеколо бꙋло того смородꙋ чꙋти.

Тꙋтъ менѣ ще позôстае коротенько описати, що сѧ съ селомъ и съ декотрыми газдами заможнѣйшими стало.

Иванъ розпивсѧ продавъ грꙋнтъ чꙋжимъ за безцѣнꙋ, гроши стративъ и пôйшовъ съ жêнкою и дѣтьми въ свѣтъ за очи такъ же и слꙋхъ за нимъ згинꙋвъ.

Проць ишовъ пьѧный разъ до домꙋ черезъ ставъ, впавъ въ полонкꙋ, тай оутопивсѧ.

Михайло пропивши весь маетокъ и хꙋдобꙋ, пôйшовъ въ лѣсъ, и повѣсивсѧ.

Петро, ꙗкъ емꙋ черезъ горѣвкꙋ несталo оуже до чого взѧтисѧ, а нꙋжда начала докꙋчати, ходивъ на дороги людей обдирати и розбивати. Разъ зловили его, въ кайдани оковали, пôдъ сꙋдъ дали, тай на мѣстѣ въ рынкꙋ мечомъ стѧли.

Павла пьѧного конѣ розтратꙋвали.

Гринь оупившисѧ разъ дꙋже, пôйшовъ зъ люлькою до стодолы по пôвночи выбꙋхъ огень, и спаливъ все и его.

Въ Неколѣ горѣвка сѧ займила, и его цѣлкомъ спалила; дѣти ꙗкъ рано встали тôлько попелъ зъ него застали.

Онꙋфрый на люрꙋ такъ сѧ задовживъ, же прïйшли жиды, грꙋнтъ полѣцитꙋвали, а его голого съ дѣтьми выгнали.

Дмитро запавъ черезъ горѣвкꙋ въ пꙋхлинꙋ, и молодый марне зôйшовъ изъ свѣта.

Съ Костьомъ бꙋло найсмѣшнѣйше: ꙗкъ тверезый, то чоловѣкъ ꙗкихъ мало, и розꙋмный и господаръ, але ꙗкъ сѧ оупивъ, не приступнай до него, кождого зачепивъ. Такъ разъ ишовъ вже надъ дôднемъ до домꙋ пьѧный. Въ брамѣ стоѧвъ стовпъ; ôнъ гадавъ, же чоловѣкъ, тай анꙋжъ съ стовпомъ сваритсѧ, чомꙋ сѧ зъ дороги не вступитъ. И сваритсѧ и лае, и зновъ сваритъ и зновъ лае. На конецъ ꙗкъ видитъ, же стовпъ таки не вступаесь, ôтôйшовъ трохи назадъ, розбѣгнꙋвсѧ, и ꙗкъ вдаривъ въ стовпъ дꙋбовый головою, ôтъ разꙋ застигъ на мѣсци.

Настѧ, Парашка, Ксенька ôтъ горѣвки подихавичили и не мало дѣтей въ злогахъ подꙋшили.

Съ Іꙗковомъ не знаю що сѧ стало не мôгъ емсѧ дочитати. Здаесѧ же также такïй мавъ конецъ ꙗкъ тамтï пïѧки.

Лишилосѧ ще кôлька пïѧкôвъ, а же не бꙋло за що пити, оурадили, що бы церковъ розôбрати, и матерïѧлъ на горѣвкꙋ продати. Ꙗкъ оурадили также такъ и зачали робити. Одного днѧ сôбралисѧ, тай нꙋжъ далѣ на церковцю, що бы баню розôбрати. Розбирали цѣлый день, ажъ гетъ гетъ до пôзной ночи. На дрꙋгïй день ѣдꙋтъ люде чꙋжïи: Що за диво, мовлѧтъ, та вже церкви не видати; ба дивлѧтъ сѧ, та и села вже нема. Озеро на тôмъ мѣсци стало солоне и смердѧче, такъ глꙋбоке, що разъ линвы приносили, и звѧзали гетъ до кꙋпы, и пꙋскали съ каменемъ въ глꙋбинꙋ, но годѣ бꙋло дна дôстати. Повѣсть мовитъ, же ꙗкъ тôлько бꙋрѧ е коли страшнаѧ, тогда видко о пôвночи, що корчма на верхъ выходитъ,

цѣла въ огни, а въ нїй гȣдитъ и клекотитъ везъ перестанкȣ и ôтпочинкȣ.

Ще въ паперахъ тыхъ старыхъ вȣло щось написано, но такъ зникло чорнило, же годѣ вȣло прочитати.

На самôмъ кôнци ще тое тôлько прочитаємъ:

„Коли люде щастливїи хочȣтъ вȣти,
Николи имъ приказъ Божїй незабȣти;
Особливо ôтъ пїаньства сутѣкати,
Бо инакше треба хȣтко пропадати.

Оурѧдове письмо Вѣденьское оголошає оуставȣ высокого министерства просвѣщенїѧ, содержающȣю опредѣленїѧ длѧ вȣдȣщихъ оучителей гимназїѧльныхъ оучилищъ. Съ радостью оувидѣлисьмо тамъ статью, опредѣлѧющȣю ко соблюданїю вȣдȣщимъ оучителѧмъ рȣского ꙗзыка слѣдȣющее: авы собѣ точнȣю свѣдомôсть ꙗзыка старословеньскою или церковнорȣского по правиламъ грамматики, такожъ свѣдомôсть выкладȣ „Слова о полкȣ Игоревомъ“ и „Кроники Волиньскои или Ипатїевской“ прїобрѣли, понеже тое ôтъ нихъ при ôтвȣваемыхъ выпытахъ вымагатись вȣде. Во прочôмъ наȣка гимназїальна розличаєсѧ во слѣдȣющихъ предметовыхъ ôтдѣленїахъ; 1) Ôтдѣленїе ꙗзыкословске, обнимающее предметы ꙗзыковъ латиньского и греческого и ихъ словеннôсть; 2) Дѣєписно-землеписное; 3) Математическое и ôтдѣленїе наȣкъ природы; 4) Ôтдѣленїе любомȣдрецкое и ꙗзыка преподавательного; 5) Ꙗзыковъ живȣщихъ. Оучителѣ двохъ послѣднихъ ôтдѣленїи должни хоть по одномȣ предметови изъ выше реченыхъ ôтдѣленїй знати. — Выпытъ, котрый каждїй вȣдȣщїй оучитель ôтвȣти есть доложенъ, обнимає въ собѣ три части; именно: 1) Домовый, котрымъ ôнъ оказати мае, ꙗкъ есть способенъ, даннїи книжнїи средства въ своихъ литературныхъ оупражненїахъ оупотреблѧти; 2) Таинственный, въ двохъ днѧхъ и въ два разы 12 годинахъ ôтвȣваемый, котрымъ вȣдȣщїй оучитель оказати доложенъ истинȣ своихъ вѣдомостїй кромѣ оупотребленїѧ средствъ; 3) Извѣстный, свидѣтельствȣющїй о его здôбности до практического преподаванїѧ своихъ предметôвъ. Ближшїи опредѣленїѧ содержає сама оустава.

Вѣдень. Его Превосходительство Банъ Елѧчичь доноситъ изъ 6. с. м. зъ Винковичь, же крѣпость Петроварадинъ того днѧ корпȣсови пантрȣющомȣ пôддалаcѧ. — Такъ ще лишає сѧ одна крѣпость Комарно, котра ще не пôддаєсѧ и котрȣ нашй и россїйски облагающїи войска до 60,000 м. добȣватии забираютсѧ.

Зъ Вѣднѧ пишȣтъ, же д. 8. с. м.. приѣхавъ тамже Артȣръ Гергей, котрый въ послѣдныхъ временахъ оугорской матежи, бороховникамъ начальствȣвавъ и свою власть во пользȣ народа на тое оупотребȣвъ, же силȣ мадѧрскȣ россїйскимъ войскамъ на ласкȣ пôддавъ. Въ товариствѣ своей жены и лѣкара и сопровоженью цѣсарского майора Андрашого прибȣвъ ôнъ по 10 дневнôмъ пȣтешествїи изъ Варадина черезъ Краковъ, и поѣхавъ тогожъ днѧ до Цѣлевцѧ (Клѧгенфȣртȣ), где длѧ него мѣсце пребȣванїѧ про вȣдȣщее опредѣлениѧмъ есть.

Львôдъ доноситъ, же россїйскїй генералъ Ловчинъ съ сȣлтаньскимъ ферманомъ 6. с. м. поѣхавъ изъ Бѣлгорода въ Тȣрцїю, начальниковъ мадѧрской матежи Кошȣта, Дембиньского и 190 иныхъ означеныхъ осôбъ съ помощью тȣрецкою пôймити и нашомȣ правительствȣ выдати.

Выдаватель и одповѣдательный Редакторъ А. ПАВЕНЦКІЙ. Типомъ М. Порембы.